

A KARMA ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

- b' A meggyőződéssel teli hit elmélyítése minden boldogság gyökere
 - 1' Elmélkedés a karmán és annak következményein általánosságban
 - a'' Elmélkedés általánosságban
 - 1'' A karma bizonyossága
 - 2'' A karma kiterjedése
 - 3'' Az el nem követett cselekedetek következményei nem kerülnek megtapasztalásra
 - 4'' Az elkövetett cselekedetek nem semmisülnek meg

Ebben a részben elsajátíthatjátok az erények és az erénytelenségek osztályozásait és következményeit. Aztán mindezt alkalmaznotok kell a gyakorlatban azáltal, hogy a megfelelő módon elutasítjátok az erénytelenséget és követitek az erényeket. Ha nem elmélkedtek részletekbe menően a kétféle karmán³⁶⁰ és azok következményein, majd azt követően a megfelelő módon nem utasítjátok el az erénytelenségeket és nem követitek az erényeket, akkor nem szüntetik meg a boldogtalan újjászületéseitek okait. Lehet, hogy félni fogtok a szenvedő világoktól, mégsem lesztek képesek megmenekülni attól, amitől rettegték.

Következésképpen, ahhoz, hogy a következmények megtapasztalásakor mentesüljete a boldogtalan világokba kerüléstől, az okok létrehozásakor meg kell akadályozzátok, hogy tudatotok erénytelenségekbe bonyolódjon. Ehhez meg kell győződnötök a karmáról és a következményeiről.

b' A meggyőződéssel teli hit elmélyítése minden boldogság gyökere³⁶¹

A bizalom az eszközökben, melyek révén a boldogság elérhető a következő életben magyarázatának második része – a meggyőződéssel

teli hit elmélyítése a karmában és annak következményeiben – két szakaszból áll: elmélkedés a karmán és annak következményein általánosságban (13. és 14. fejezet) és részletesen (14. fejezet).

1' Elmélkedés a karmán és annak következményein általánosságban

Ennek elmagyarázása két részben történik:

1. Elmélkedés általánosságban (13. fejezet)
2. Elmélkedés a karma változatainak sajátosságain (14. fejezet)

a'' Elmélkedés általánosságban

A karmán és annak következményein általánosságban történő elmélkedésnek négy pontja van:

1. A karma bizonyossága
2. A karma kiterjedése
3. Az el nem követett cselekedetek következményei nem kerülnek megtapasztalásra
4. Az elkövetett cselekedetek nem semmisülnek meg

1'' A karma bizonyossága

Minden gondtalanság érzését keltő boldogság – legyen szó hétköznapi vagy emelkedett személyekről, beleértve akár egy pokollakót ért enyhe hűvös fuvallatot –, a megelőzően felhalmozott erényes karmából származik. Boldogság erénytelen karmából nem származhat.

Minden fájdalomérzést keltő szenvedés – beleértve egy arhat tudatfolyamatában felmerülő akár csekélyke szenvedést –, a megelőzően felhalmozott erénytelen karmából származik. [159] Szenvedés erényes karmából nem származhat. A *Drágakőfüzér*ben ez áll:³⁶²

Az erénytelenségekből származik az összes szenvedés,
És ugyanígy minden boldogtalan világ.
Az erényekből származik minden boldogság
És öröm az összes újjászületésben.

Következésképpen, boldogság és szenvedés nem keletkezik okok nélkül, valamint nem keletkezik olyan nem összeegyeztethető okokból, mint például egy teremtő isten vagy egy őseredeti lényegiség.³⁶³ Általánosságban mondva, a boldogság és a szenvedés az erényekből és az erénytelenségekből származik, a különféle egyedi boldogságok és szenvedések pedig személyre szólóan, a legcsekélyebb összezavarás nélkül, e kétféle karma sajátos eseteiből származnak. A karmáról és annak következményeiről szerzett pontos és félrevezetéstől mentes,

megbizonyosodott tudást tekintjük minden buddhista helyes szemléletének, és az összes erény megalapozójaként dicsőítjük.

2" A karma kiterjedése

Hatalmas boldogság következmény akár kicsiny erényes karmából is származhat. Hatalmas szenvedés következmény pedig akár kicsiny erénytelen karmából is származhat. Ennélfogva, a belső [karmikus] okozatiság, úgy tűnik, a külső okozatiságban nem fellelhető kiterjedést foglal magába. A *Figyelmeztető versek gyűjteménye* ezt mondja:³⁶⁴

Mint az elfogyasztott méreg,
Még kicsiny vétkezésre csábítás is
Jövő életeidben hatalmas félelmet
És szörnyű bukást okoz.

Ahogy egy gabonaszem a megérésekor megsokszorozódik,
Még egy kicsiny létrehozott érdem is
Jövőbeni életeidben hatalmas boldogságra vezet
És mérhetetlenül jelentőségteljessé válik.

A *fegyelem alapjai*, A bölcs és a balga sūtra (*Dama-mūrkhā-sūtra*),³⁶⁵ valamint a *Száz tett sūtra* (*Karma-śataka-sūtra*) elmúlt idők eseményeit felidéző elbeszéléseinek tanulmányozásával bizonyosodjatok meg arról, hogy apró cselekedetek hatalmas következményekkel járnak. Például ilyenek A *fegyelem alapjaiban*³⁶⁶ Nandáról, a békát botjával verő pásztorról, a libáról, a halról, az ötszáz teknősről, a földművesről, az ötszáz bikáról, valamint A *bölcs és a balga sūtrában* a *Suvarṇadevatāról*, *Suvarṇavasuról* és *Hastipāláról* szóló történetek. [160]

Továbbá, egyesek bizonyos mulasztásokat követtek el négy dologban: az erkölcsi fegyelem, a szertartások, az életvitel és a filozófiai nézetek terén, pontosabban az utóbbiban egyáltalán nem hibáztak, az előző hármat viszont nem valósították meg tökéletesen tiszta formában. A Buddha erre azt mondta, hogy az ilyen emberek *nāgákként* születnek újjá. Az *óceán nāga királyainak kérdéseiben* (*Sāgara-nāga-rāja-paripṛcchā*) ez áll:³⁶⁷

„Bhagavan, a világkorszak kezdetén egy hatalmas óceánban éltem és a *tathagāta* Krakucchanda volt a világban. Ebben az időben a *nāgák* meg a fiaik meg a leányaik száma megcsappant az óceánban és még az én kíséretem is leszűkül. Most Bhagavan a *nāgák* meg a fiaik meg a leányaik mérhetetlenül nagy számban élnek az óceánban, számukat senki sem ismeri. Ó Bhagavan, milyen okai és feltételei vannak ennek?”

A Bhagavan így felelt: „*Nāgák* nagyura, voltak olyanok, akik lemondtak a világról és elindultak a fegyelem – a helyesen átadott tanítás – útján, ám erkölcsi fegyelmük tisztasága nem volt minden

tekintetben tökéletes. Nem voltak minden tekintetben tökéletesek, ezért szertartásaik elértéktelenedtek, életvitelük elértéktelenedett, erkölcsi fegyelmük elértéktelenedett. Szemléletük viszont tiszta maradt. Ők nem a pokollakók közé születtek, halálukat követően a *nāgák* születési helyén születtek újjá.”

Továbbá, azt mondják, Krakucchanda Tanítómester tanításának fenntartása idején kilencszáznyolcvan millió családban élő és lemondásban élő született *nāgaként*, a szertartások, az életvitelük és az erkölcsi fegyelmük terén elkövetett mulasztásaik következményeként. Kanakamuni Tanítómester tanításának fenntartása idején számuk hatszáznegyven millió volt. Kāśyapa Tanítómester tanításának fenntartása idején nyolcszáz millióan voltak. Saját Tanítómesterünk tanításának fenntartása idején kilencszázkilencven millióan születtek újjá, vagy fognak újjászületni *nāgákként*. Azóta is, hogy saját tanítónk a nirvānába távozott, a négyféle követő közül a vétkesek és az erkölcsi fegyelem terén mulasztást elkövetők *nāgákként* születnek újjá. [161]

Mindamellettt úgy tartják, bár gyakorlásuk nem tiszta, halálukat követően a *nāgáktól* – a tanítás iránti csorbítatlan meggyőződésük ereje folytán – új életbe költöznek, és istenségként vagy emberként születnek újjá. Kivételt képeznek a mahāyānába lépők, mert ők mindannyian a nirvānába távoznak azoknak a tanításai idején, akik a kedvező világkorszakban válnak buddhákká.

Ennélfogva tehát szilárdítsátok meg bizonyosságotokat, hogy még a legcsekélyebb erényes és erénytelen cselekedeteitek is árnyékként követnek benneteket és hatalmas boldogságot vagy hatalmas szenvedést eredményeznek. Majd pedig törekedjete akár a legcsekélyebb erény művelésére és a legcsekélyebb vétkezés és megszegés kiküszöbölésére. A *Figyelmeztető versek gyűjteményében* ez áll:³⁶⁸

Ahogy az égi madarak árnyéka
Együtt mozog velük,
Úgy a lényeket is követi mindaz
A jó és rossz, amit elkövettek.

Ahogy a kevés élelemmel
Megrakodva útnak induló utazása szenvedés,
Úgy az élőlények, akik nem a jó karmát művelték,
A boldogtalan világokba jutnak.

Ahogy a sok élelemmel
Megrakodva útnak induló utazása boldog,
Úgy az élőlények, akik a jó karmát művelték,
Boldog világokba jutnak.

És:

Még az apró hibát se becsüld le,
Gondolván az nem árthat.
A vízcseppek fokozatosan
Még egy hatalmas üstöt is megtöltene.

Továbbá:

Ne gondold, hogy még ha csak kicsiny vétség elkövetésével is
Bízol meg valakit, az [a vétség] majd nem követ téged.
Ahogyan egy hatalmas üstöt megtöltene
A hulló vízcseppek,
Úgy egy oktalant is megtöltene
A kicsiny vétkek felhalmozódásai.

Ne gondold, hogy még ha kicsiny erényt is követsz el,
Az majd nem követ téged.
Ahogyan egy hatalmas üstöt megtöltene
A hulló vízcseppek,
Úgy a rendíthetetleneket is megtöltik
A kicsiny erények felhalmozódásai.

A *Születéstörténetek* füzére pedig ezt mondja:³⁶⁹

Azáltal, hogy az emberek sokszor követnek el erényes és erénytelen
karmát,
Hozzászoknak e tettekhez.
Bár te nem veszel tudomást az ilyen dolgokról,
Másik életeidben, mintha csak álmodnál, tapasztalni fogod a követ-
kezményeket. [162]

Akik nem képezik magukat a nagylelkűség, az erkölcsi fegyelem és
hasonlók terén,
Azoknak a családi származása, a testi felépítése és az egészsége le-
het kiváló,
Lehet hatalmas erejük és óriási vagyonuk,
Mégsem találnak boldogságra a következő életeikben.

Viszont azoknak az alsóbb rétegekből származóknak, akik nem kö-
tődnek a vétkekhez,
Akik olyan minőségekkel rendelkeznek, mint a nagylelkűség és az
erkölcsi fegyelem,
A boldogsága növekedni fog következő életeikben,
S ez olyan biztos, mint a nyári monszunok az óceán fölött.

Mihelyt megbizonyosodtál arról, hogy az erényes és az erénytelen
karma

Okozza a boldogságot és a szenvedést a következő életekben,
Hagyj fel a vétkezéssel és törekedj az erényes tevékenykedésre.
Te pedig hit nélküli, tégy úgy ahogy jónak látod.

3" Az el nem követett cselekedetek következménye nem kerül megtapasztalásra

Ha nem halmoztatok fel a boldogság vagy a szenvedés megtapasztalásának okaként szolgáló karmát, akkor következményként nem tapasztaltok boldogságot vagy szenvedést. Akik a Tanítómester által felhalmozott számtalan gyűjtemény gyümölcsét élvezik, azoknak nem kellett felhalmozniuk ezeknek a következményeknek minden okát, hanem csak egy részét.

4" Az elkövetett cselekedetek nem semmisülnek meg

Akik erényes és erénytelen cselekedeteket követnek el, azok kellemes és kellemetlen következményeket hoznak létre. Ahogyan Udbhaṭa-siddhasvāmin *A Fennkölt Lény dicséretében* mondja:³⁷⁰

A brahminok kijelentik, hogy az erény és a vétkezés
Átruházódhat másokra, úgy, ahogyan ajándékot adunk vagy kapunk.
Te [a Buddha] azt tanítottad, hogy az ember tette nem semmisül
meg,
És olyan következménnyel nem szembesülünk, amit nem követünk el.

Másfelől, az *Összpontosítások királya sūtra* megállapítja:³⁷¹

Továbbá, miután egy cselekedetet elkövettél, megtapasztalod a következményét;
És nem tapasztalod meg a mások által elkövetett cselekedet következményét.

A fegyelem alapjaiban ez áll:³⁷²

A karma száz világkorszakon át
Sem semmisül meg.
Amikor a feltételek összeállnak és az idő eljön,
A lények bizonyosan érezni fogják a következményeket.

JEGYZETEK

360. *Las, karma*. A karma fogalma leggyakrabban cselekvést, néha következményt jelent. A számos összefüggésben előforduló *las*-t az angol nyelvben a hétköznapi fogalomná vált „karmá”-nak fordítják. Itt a *las* „cselekedet(ek)”-et jelent.
361. A szövegvázat „Az alacsony célt kítűző személy gondolkodásának kiművelése” két részből álló témakör második részének [,ii] Bizalom az eszközökben, melyek révén a boldogság elérhető a következő életben”] második pontjával kezdődik: „b’ A meggyőződéssel teli hit elmélyítése minden boldogság gyökere”. A ii) első pontja: „a’ A menedékért folyamodás gyakorlása a tanításba lépés egyszerű kapuja”. Ez a 11. fejezet fő témaköre.
362. Rā: 2.21; P5658: 174.2.5-6.
363. A teista sāmkyák szerint a legfelsőbb isten (*dbang phyug, ṣvara*) „őseredeti természete” (*rang bzhin, prakṛti*) révén létesíti és felügyeli a világ teremtményeit. Egy másik erre vonatkozó ismert fogalom az „eredeti lényegiség” (*gtso bo, pradhāna*).
364. Ud: 28.24-25; P9992: 100.4.4-5.
365. A zárójelben feltüntetett skr. cím tibeti megfelelője: *mDzang lun zhe bya ba’i mdo*, azaz a *Damamūko-nāma-sūtra*. Fry 1981, skt. *Dama-mūrkhā-sūtra*. P1008.
366. *Vinaya-vastu* (Lung gzhi), P1030: 174.3.8-176.4.1.
367. *Ārya-sāgara-nāga-rāja-paripṛchā*, 820: 109.5.7-110.1.4. Sāgara-nāga a nāgák egyik királya, rendkívül gazdag, sárkányszerű vízben élő képződmény.
368. A két utolsó vers kivételével (Ud: 17.5-6; P992: 95.3.8-95.4.1) a pontos szóhasználat nem egyezik sem a tibeti változattal, sem Bernhard skt. *Udāna-varga* változatával.
369. Jm: 15.1, 28.16-17, 29.2; P5650: 26.4.5, 40.2.3-51.3.6-7. A szövegösszefüggést ld. *mChan*: 309.3-6.
370. *Viśeṣa-stava*, P2001: 3.5.2.
371. *Samādhirāja-sūtra*: 37.35; P795: 1.3.5.
372. *Vinaya-vastu* (Lung gzhi), P1030: 19.1.6.

